

Agble

Nummer 70 | 2005

Medlemstidning för Svenska Togoföreningen

Agble

Ansvarig redaktör för Agble:

Eva Nilson
Ernst Kristenssonsgata 4 b
416 58 Göteborg
Sverige
Tel: 031-84 58 22
Email: evanilson@hotmail.com

**Ansvarig redaktör för
www.svenskatogoforeningen.se:**

Anna Olsfelt
Tel: 031-84 26 67
Email: anna.olsfelt@home.se

Agble är en informationstidning för Svenska Togoföreningens medlemmar och övriga stödare av byfolkhögskolan Foyer Rural/ C.R.A.S.E i Togo, Västafrika. Agble startades och utvecklades av deltagarna i kursen "Folkbildning och livsvillkor i U-land" på Molkoms folkhögskola 1980-1996. Kursen gjordes i nära samarbete med Svenska Togoföreningen, som ekonomiskt stöder Foyer Rural/C.R.A.S.E sedan dess start 1969.

Fotot på omslaget: Shelom, elev i syateljén på C.R.A.S.E. Fotot taget av Eva Nilson, 2004.

Agble betyder fält på Ewé språket.
Agble! = Till fälten! Sug i! Kom igen!

Denna tidning trycks upp på två språk, en svensk och en fransk version med samma innehåll. (Togo har franska som officiellt språk.)

Bidragsinsamling till postgiro: 67 38 44 – 7
Märk talongen med: Svenska Togoföreningen

Svenska Togoföreningen

S/c Håkan Franklin, Kartåsgatan 15, 654 61 Karlstad, Suède.

C.R.A.S.E de Kuma Dunyo, BP 234, Kpalimé, Togo, West Africa.

Internationella Gruppen, Mora folkhögskola, Box 423, 792 27 Mora, Suède

E-postadresslista Svenska Togoföreningens styrelse:**Ordförande:**

Håkan Franklin hakan.franklin@arvika.se

Vice Ordförande:

Rainer Hielle rainer.hielle@telia.com

Kassör:

Ann-Marie Svensson ann-marie.svensson@jak.se

Ledamöter:

Åsa Badel asafred@hotmail.com
David Lifmark dli@du.se
Hanna Östman hannaostman20@hotmail.com

Suppleanter:

Ingela Fransson ingela.fransson@hufvudstaden.se
Eva Nilson evanilson@hotmail.com
Catarina Svensson catarina.svensson@hemglass.se

Du håller i det sjuttionde numret av Agble, en tidning från Svenska Togoföreningen. Föreningen stödjer sedan lång tid tillbaka en byfolkhögskola i Togo, Västafrika, insamlade medel används till att betala lärarlöner på skolans yrkesutbildningar.

En stor personlighet och föreningens eldsjäl Mats Mattson gick bort i höstas och lämnade ett stort tomrum efter sig, men också ett stort engagemang och ett ansvar till oss andra. En skola med cirka femtio elever på en bergstopp i Västafrika är beroende av vårt stöd. Bidrag från privatpersoner, Staffan och Ann-Britts insamlingsarbete genom Mora folkhögskolas Internationella kommitté och andra bidragsgivare är förutsättningen för att kunna hålla skolan öppen. Varje år tar cirka ett femtontal elever examen som snickare, sömmerska, smed, frisör eller skräddare.

Agble är ett viktigt forum för information från; skolan i Togo, Svenska Togoföreningens styrelse och medlemmar samt samarbetet där emellan, och mycket annat som är intressant för läsare och bidragsgivare. Tidningen har fått ett nytt utseende av Patrik Lindström (grafisk formgivare) på In Time, reklambyrå i Göteborg, de har även sponsrat skolan med jättefina diplom och lite andra trycksaker.

Nytt för i år är också skapandet av Svenska Togoföreningens hemsida. Anna Olsfelt i Göteborg och hennes sambo Martin som är webbdesigner arbetar för att hemsidan svenska.togoforeningen.se utformas. Hemsidan kommer att innebära ett viktigt forum där föreningen, bidragsgivare och intresserade snabbt kan få fram information. Hemsidan ger oss också möjligheten att utveckla insamlingsarbetet på ett positivt sätt.

I Agble har innehållet i alla år funnits både på svenska och franska. Vi har nu valt att göra två versioner istället, en svensk och en fransk, detta för att minska vikten på utskicken.

Har du idéer, tankar eller funderingar eller vill du skriva något i Agble – så tveka inte med att höra av dig.

Ett stort tack till alla som gjort det möjligt att sammanställa detta nummer av Agble. Ännu ett stort TACK till alla som bidrar till att elever och lärare på skolan i Togo varje dag kan arbeta för en bättre framtid.

Miagadogo (=vi ses senare)

Med vänliga hälsningar
Eva Nilson, ansvarig redaktör
evanilson@hotmail.com

Innehåll

Till minne av Mats	4
Minnes ceremoni i Dunyo	5
Återvändandet 2004	6
Aktivitetsrapport	8
Skolfoto 2004	9
Årsmötet	10
Insamlingsarbete i Mora	10
Brev från rektorn	10
Eyademas död	11
Bilder från CRASE	12
Ekonomisk rapport	14
Gåvoredovisning	15
Bidragsannons	16

”Vi anser att man är något redan när man börjar kursen”

Till minne av Mats Matsson.

Med Mats Matssons bortgång avslutas en mycket speciell folkbildargärning. Mats hade ett alldeles eget sätt att se på elever, inläring och kunskap. Om jag skall försöka beskriva det erinrar jag mig några tillfällen då Mats på ett konkret sätt själv förklarade det.

Det första tillfället var när Mats och en elev som just kommit hem efter att ha varit i Togo besökte ett caféprogram med radio Värmland. Vistelsen i Togo var en del av folkhögskolekursen ”folkbildning och livsvillkor i u-land” på Molkoms folkhögskola. Mats fick frågan ”vad blir man när man har gått er utbildning?”. Mats svar blev ”vi anser att man är något redan när man börjar kursen”. Mats lärde mig med det förhållningssättet hur mycket det finns att lära av andra människor om man bara tar sig tid att lyssna och försöker att förstå.

Låt oss tala om sådant som alla kan se

En andra händelse som klargjorde för mig Mats syn på folkbildning var en stjärnkikningskväll med allmänna linjen på Molkoms folkhögskola. Vi hade en stjärnkikare permanent uppställd på en altan på skolan. En stjärnklar kväll samlades vi för att titta på månen och några planeter. Eleverna blev påverkade av det hissande sammanhanget kring himlakropparna. Massor av frågor ställdes om

mystiska saker de sett vid tidigare tillfällen då de tittat upp mot himlen. Mats svar på de frågorna blev ”låt oss tala om sådant som alla kan se”.

Om man skall utgå från något så trivalt som sådant som alla kan se måste det bli påtagliga och vardagsnära ting. Mats byggde sin undervisning på den typen av gemensamma iakttagelser. Enkla och till synes självklara småsaker kunde analyseras och föra upp till mycket komplicerade naturvetenskapliga analyser. Den förstågan krävde stor kunskap i naturvetenskapliga ämnen kopplat till nyfikenhet på allt som omger människan i vardagen. Det var högtidsstunder att höra Mats beskriva t ex en dammsugares (eller en elektrisk sopkvast som Mats kallade den) funktion och brister. Naturvetenskap, människokännedom och humor var Mats arbetsredskap.

Varför man gör som man gör

Vid sina vistelser med folkhögskoleelever i Togo försökte Mats att få eleverna att iaktta människors beteenden utan att

värdera det de såg utifrån vår kultur. Kulturella avvikelser beror ofta på att livsvillkoren är annorlunda. Därför försökte Mats att lära eleverna att iaktta och sedan försöka förstå varför man gjorde som man gjorde i byarna runt CRASE. Det handlade mycket om att förstå vilka människorna i byarna var och iaktta och analysera det man såg av vardagslivet.

In i det sista gjorde Mats iakttagelser av människorna ikring sig. På slutet kunde han berätta om vad som hände i väntrum och avdelningar på sjukhuset. Han roades och berättade om det han såg. Känslan man fick i Mats sällskap var att han ser mig, han försöker förstå mig och han respekterar mig. Låt oss inspireras och lära oss av det.

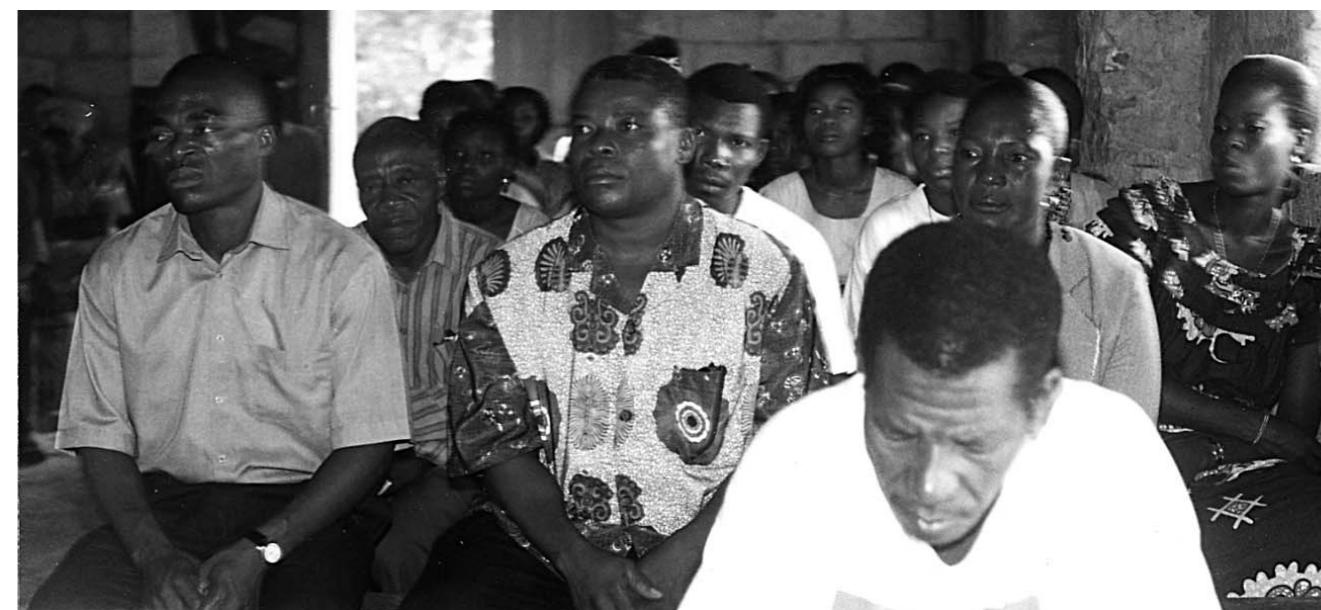
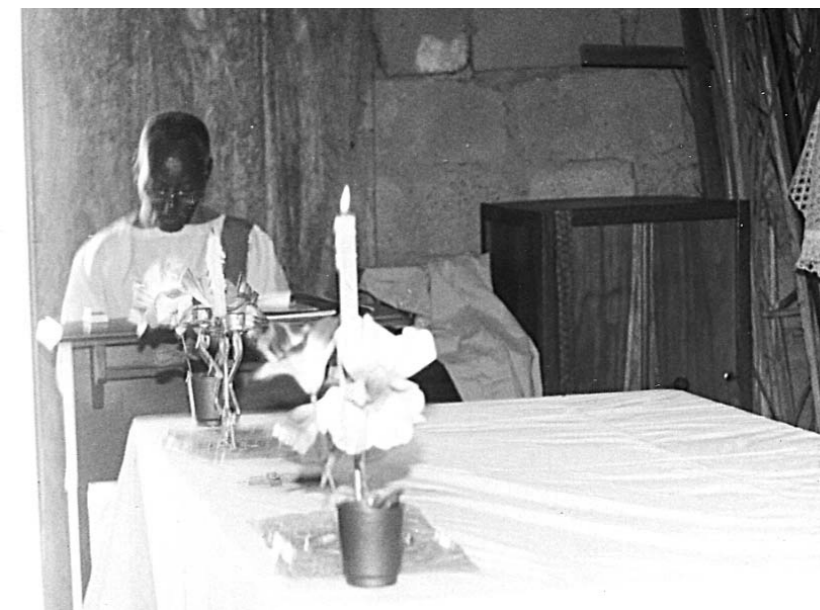
Karlstad den 4 november 2004
Håkan Franklin

Minnescermoni i Dunyo

Lärare och elever på byfolkshögskolan CRASE samlades i kyrkan den 21 oktober 2004 där katekisten M. Dyyiboe Firmin, känd för många som besökt byn Dunyo, som Fili, höll i en minnescermoni för Mats Matsson. Mats har engagerat sig för CRASE i mer än tjugofem år.

– Det är vår uppgift att fortsätta på hans väg för att hedra hans minne, skriver rektor Tsogbe som skickat foton från cermonin.

Utöver rektorn, lärarna och eleverna deltog även pensionerade snickarläraren Agbekponu samt vänner till Mats från byn.

Återvändandet 2004

1993–94 var jag elev på kursen Folkbildning och livsvillkor i U-land. Våra tre månader i Togo var kantade av både problem och svårigheter.

Ett par dagar efter att vi anlänt till Lomé år 1994 befann vi oss mitt i stridigheterna som utbröt vid statskuppörsöket. Visst var månaderna i Togo en upplevelse vi aldrig glömmet, vi mötte många vänliga människor, besökte byar och vandrade i bergen. Vi botaniserade bland försäljarna i Kpalimé och studerade himlavalvet från cisternen på kvällarna. Men på grund av den chockartade början på vår vistelse så längtade vi mest hem.

Tio år senare börjar jag magisterkursen i socialantropologi på universitetet i Göteborg. Det är många i klassen som söker stipendium för kortare fältstudier världen över. Jag tar steget och lämnar in en ansökan jag med, en studie om ungdomar på en yrkesskola i Togo. I mitten av april år 2004 återvänder jag till Lomé, ensam. Efter två svettiga och kvalfyllda nätter i huvudstaden åker jag i sällskap av Afi till Kpalimé och efter nödvändiga inköp tar vi en taxi till C.R.A.S.E. När vi lastat ur packningen öppnar sig himmelen.

Medan regnet öser ner vänder Afi tillbaka i taxin och jag står under taket tillsammans med madame Aridja och rektorn förundrad över att vara tillbaka. Jämfört med Lomé kändes det på ett sätt som att komma hem. Min undersökning handlar om ungdomars livsvillkor i Togo. Studien resulterar i en ”vetenskaplig artikel” där jag utifrån ungdomars livsberättelser beskriver struktur och förhållanden elever på skolan växer upp i.

Gamla och nya vänner

I och med att jag var ensam tvingades jag till att prata franska och lära mig så mycket Ewé som möjligt. Under mina sju veckor på skolan lärde jag känna många av eleverna. Jag var med dom i ateljéerna, jobbade på bergsslutningen, spelade wollyboll på onsdagseftermiddagen och kort på tisdagskvällen, eller satt med på elevmöten. Jag gick med i kyrkan på söndagarna, och gick på vandring till byarna runt i bergen. Vi tvättade kläder i bäcken

i solgasset under siestan och slappade på cisternen när mörkret sänkte sig. Den vänlighet och omtanke jag mötte var oändlig. Eleverna på C.R.A.S.E kommer jag aldrig att glömma.

Mina gamla vänner i Togo var ett mycket kärt återseende. Duho Yawo och hans familj i Kpalimé tog emot mig med öppna armar varje gång jag kom för att hälsa på. Zikpi i Apeyeyeme är en underbar människa som jag fick tillfälle att hälsa på även denna resa. Fili och hans veranda i Dunyo ingav sådan trygghet och lugn. Jag beundrar verkligen Fili som människa. Helen i Dunyo, hon är en fantastisk kvinna! Rektor Tsogbe och madame Aridjas omsorg och vänliga bemötande från dag ett till mitt avsked bidrog till känslan av att vara hemma. De andra lärarna och pensionerade Agbekponu var också ett glatt återseende. Samma som var en av de första eleverna från C.R.A.S.E att besöka Sverige var min trygghet på marknaden i Kpalimé. Jag hade inte träffat henne tidigare,

men när jag klev ur minibussen vid min ankomst presenterade hon sig som min syster. Varje gång jag var i stan satt jag med henne en stund i den stekande solen på morgonmarknaden där hon sålde frukt.

I början på juni var det dags för mig att åka hem. Hela skolan gick i en procession nerför berget och genom byn. En sorglig sång ljöd genom luften och medan vi gick klappade vi långsamt takten. Att säga hejdå till elever och lärare var för svårt, så jag sa istället, vi ses igen! Miagadogo.

Texten som följer är en snabb lägesrapport jag skrev till Mats Matsson när jag kommit hem.

Rapport från Togo
Av Eva Nilson
Göteborg 15 juni 2004

Nu är jag hemma igen efter 7 veckor i Dunyo.

Det har varit en mycket lyckad resa och allt har gått väldigt bra. Jag möttes av Afi på flygplatsen och hon hjälpte mig med resa och inköp av köksutrustning och liknande. På CRASE blev jag varmt emottagen av direktör Tsogbe och madame Aridja. Ett rum var iordningställt för mig mellan direktörens bostadsrum och kooperativets lilla affär. Ytterligare ett elevrum var ordnat bakom butiken.

Agbekponu sa att han varit med och hjälpt till med denna ”ombyggnad”. De har slagit ut och gjort en ny dörr till det lilla rummet med elevbostad.

Jag tänkte här lite kortfattat redovisa för mina intryck på CRASE.

Byggnaderna

Ja, de ser ju ut som de alltid gjort. Eleverna och direktören är bekymrade över att fönster, dörrar och tak på elevbostaden är i dåligt skick. De är mycket intresserade av att fixa till denna byggnad (internatet).

Eleverna

De är oerhört duktiga, arbetar hårt både i ateljéerna och på ”falten” och på skolområdet. Många gånger hoppar de över rasten och på helgen arbetar de elever som är kvar även på lördagen. Lärarna säger att det inte finns arbete till alla men

mitt personliga intryck är att eleverna arbetar hårt och mycket. Området runt skolan grönskar av allt eleverna odlar. Varje plätt används till att kultivera. Fruktträden är ståtliga och det var gott om mogen mango denna tid. Vi planterade majs på bergsslutningen två gånger, men troligen kommer djur från byn och äter upp skotten, så tredje gången planterade vi cederträd där istället. Skolan fick massa plantor av något slags EU-finansierat trädprojekt. Det är eleverna som varit i fokus i min studie och jag har intervjuat dem om varför de sökt skolan och vilka förväntningar de har efter utbildningen är klar.

De elever som tar examen i år (23 juni) var på praktik i 3 veckor när jag var där.

Rektorn

Direktör Tsogbe Komlan är, efter vad jag själv kan bedöma och vad jag fick för svar när jag lite försiktigt bad om andras omdömen – entusiastisk, mycket vänlig och har många idéer. Tsogbe har bland annat infört kvällsaktiviteter på skolan. Mellan 20-22 var det kortspel, elevmöte, sång & dans eller något liknande. Stämningen på skolan upplevde jag som mycket bra. Det var dock en del av eleverna som var sjuka, feber och magont, eller huvudvärk eller ont i kroppen. Rektorn skjutsade de elever som var allvarligt sjuka till dispensären på sin vespa.

Lärarna

Jag hade ett möte med lärarna och de bad mig hälsa Togoföreningen att de öns-

kade att lönerna för smed- och hårflättningslärarna höjdes. De önskade också en höjning av samtliga löner. De var frågande till varför kravet på fler elever i smedjan ställdes.

De klagade också på de redskap och verktyg som finns i ateljéerna, eller rättare sagt inte finns. Vad jag förstår är det främst smedjan som saknar utrustning samt snickarateljén. Detta var ett problem som eleverna i dessa två ateljéer tog upp med mig. En av eleverna i smedjan sa att det var svårt att få elever till smedjan pga att det inte finns några verktyg där.

Elevekooperativet

I våras startade eleverna en butik. De själva handlar där samt en del kunder som kommer upp från Dunyo (närmsta byn) och handlar. De startade med ca 5 eller 6 000 CF. De tog upp önskemål om viss hjälp till butiken då det inte finns så stort sortiment. När jag lämnade skolan skänkte jag min gas-spis till kooperativet. Det kanske kan ge en viss vinst om de lyckas sälja den för en bra summa. De skickar med ett brev till Togoföreningen där de skriver själva om sina tankar.

Personligen tycker jag att det vore lämpligt om Togoföreningen har möjlighet att investera lite på skolan. Elever och rektor kan då restaurera byggnader samt utveckla skolan och dess aktiviteter, men först och främst förbättra standarden i ateljéerna med fler verktyg. I det stora hela verkar det finnas mycket vilja och entusiasm.

Aktivitetsrapport

Denna rapport gäller aktiviteter på CRASE i Kuma-Dunyo det andra halvåret år 2004.

I. AKTIVITETER INOM DEN FORMELLA UTBILDNINGEN

Det nya utvärderingssystemet som togs i bruk i början av år 2004, fortsätter att användas med framgång. Den första utvärderingen av det akademiska året 2004-2005 gjordes den 7-9 december 2004. Eleverna fick sina betyg den 17 december 2004. Överlag var elevernas arbete tillfredsställande. Nästa utvärdering kommer att utföras den 14-16 mars 2005.

Ateljéerna: Totalt antal elever: 65

Sömnad kvinnor: Denna ateljé har för närvarande 23 elever. Symaskinerna i ateljén räcker inte till då de flesta är trasiga och några är helt obrukbara. Enbart 7 maskiner är i bra skick. CRASE saknar medel att köpa reservdelar för att kunna laga maskinerna med. Det ska poängteras att denna ateljé inte går med vinst. Sömnadsträningen görs på cementsäckar som eleverna själva får inhandla. VINST: 2000F

Smedjan: Ateljén har tre elever. De saknar råmaterial. Just nu kommer det sällan inkomster. VINST: 2000F

Härflätning: Med sina 11 elever ger denna ateljé inte heller någon inkomst. Den dagliga träningen gör eleverna på varandras hår.

Här saknas också material. VINST: 1000F

Snickeriet: Ateljén har 24 elever. Beställningar är sällsynta. Det är stor brist på verktyg i denna ateljé. De få verktyg som ateljén har tillgång till har används i många år och är därför slitna. Det är absolut nödvändigt att introducera bättre maskiner och byta ut verktygen i ateljén. VINST: 42.500F

Sömnad män: Det finns 4 elever. Som de andra, genererar denna ateljé ingen inkomst.

Idrott: Eleverna tränar volleyboll och fotboll på onsdagar mellan klockan 16.00-17.30. Utrustningen är begagnad.

Boskapsskötsel: Pga harmattan förlorade kooperativet ett stort antal kycklingar. Åtgärder kommer att göras för att undvika denna olyckliga situation i framtiden.

Jordbruket: Maniokfältet på ca 2 ha är välskött och lovande. Skördandet av gröna bönor gjordes i oktober. Eleverna gjorde en gemensam måltid baserad på gröna bönor den 17 december 2004. Eleverna delade på resten av skörden.

Återplantering av skog: 956 plantor av olika art har planterats i maniokfältet. Skötseln är under kontroll.

Kooperativets butik: Denna butik fortsätter att försörja internatet. Butiken är i behov av ytterligare investeringar.

Alfabetisering: Den görs på Ewe.

Bildande kåseri: Detta äger rum på måndagar 19.30-20.30 och onsdagar 15.00-16.00.

II. INTERNATET:

Internatet har just nu 38 elever (24 flickor och 14 pojkar).

Antal sängar: 30. *Antal madrasser:* 28

För att alla elever ska få samma standard behövs det köpas in 10 madrasser och 8 sängar (6 sängar har redan tillverkats från vinsten av det första halvåret).

2.1- Sovsalarna: I vår första rapport påpekade vi hur förstörda elevernas sovsalar är. Dörrar och fönster är bristfälliga. Grunden till två byggnader sjunker.

Cisternerna: För närvarande är det bara en cistern som är i bra skick. Sedan december har det varit problem med vattnet. Byggnandet av en ny cistern skulle vara välgörande.

De sanitära anläggningarna: Toaletterna är bristfälliga. Ombyggnader måste göras. Med tanke på det stora antal elever som bor på internatet måste flera duschar byggas för att undvika att eleverna kommer för sent till ateljéerna.

Köken: Flickornas kök är för litet i förhållande till antalet användare. Dessutom måste tak, dörrar och fönster repareras. Eftersom pojkarnas kök ligger i anslutning till deras sovsal förorenas luften i sovsalen.

III. HÄLSOPROBLEM

De fall av plötsliga sjukdomar och olyckor som inträffar i de olika aktiviteterna är svåra att hantera. Eftersom de flesta eleverna kommer från fattiga familjer har de inte ens möjlighet att betala för grundläggande sjukvård och första hjälpen. Med hänsyn till detta skulle vi vilja att CRASE har en apotekslåda samt sjukförsäkring för lärare och elever.

IV. SAMARBETSPARTNERS:

4.1- Världsfonden: Tack vare DJASE:s ansträngningar har världsfonden beviljat ett aggregat på 2 KW, en TV och en video till CRASE. Detta material är ämnat till kåserierna och för att medvetandegöra eleverna om sexuellt överförbara sjukdomar

och HIV/AIDS. Materialet mottogs den 15:e november 2004.

4.2- ADETOP: ("Föreningen för upptäckten av den togolesiska landsbygden"). Ger eleverna tekniska råd för att upprätta en plantskola, återplantering av skog och för att skydda miljön. Föreningen har bidragit till CRASE med en summa av 50 000 F.

4.3- RECAPE: ("Nätverket för klubbar och föreningar som arbetar för skyddandet av miljön"). CRASE har varit medlem i detta nätverk sedan den 2 november 2004. Genom detta har 125 unga deltagit i ett arbetsläger på centret den 20-22 december 2004. Fyra elever har fått förmånen att delta i två utbildningstillfällen i Kpalimé.

V. DEN EKONOMISKA SITUATIONEN:

5.1 - Lärarnas löner: De är regelbundet betalda av våra hängivna samarbetspartners. Notera att löner och pension för det första halvåret 2005 ännu inte är skickade. Vi känner djup tacksamhet till Svenska Togo-föreningen för alla ansträngningar som görs i samband med de regelbundna löne- och pensionsutbetalningarna.

5.2 - Budgetläge:

Inkomster: 134.500F
Utgifter: 120.900F
Saldo: 13.600F

VI. FÖRSLAG:

För att CRASE ska kunna utföra sin viktigaste uppgift som är att utbilda unga, är det nödvändigt att:

- Göra investeringar i samtliga ateljéer
- Investera i de vinstgivande aktiviteterna
- Renovera alla byggnader och bygga en ny cistern
- Köpa in ett tiotal madrasser
- Upprätta en sjukförsäkring för alla elever och lärare
- Utrusta centret med sportartiklar

Vi hoppas att dessa förslag är tillfredsställande för framgången av vårt ädla uppdrag som är att utbilda ungdomen.

*Skriven i Kuma-Dunyo
den 31 januari 2005.*

*Rektorn på CRASE
K.Komlan TSOGBE*

Skolfoton

Överst: Avgångselever 18 mars 2005. Tabate Makpassimyo, Yiboku Nomesi, Kuddha Kossi, Kaliza Clémentu, Alotsi Yawa, Blu Enyonami, Tabate Badonele, Bidzina Pialo, Pouabalo Ilassahalo och Madouele Senje får sina diplom.

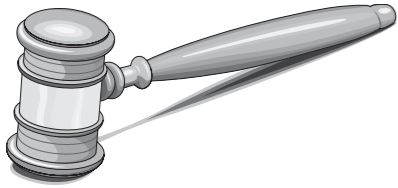

Till höger: 14 mars 2005. Eleverna planterar för skolans kooperativ på bergssluttningen.

Nedan: Crase. Våren 2004.

Årsmötet i Svenska Togoföreningen 2004-12-04

Närvarande: Åsa Badel, Staffan Eklöv, Håkan Franklin, Rainer Hielle, K-G Mattsson, Eva Nilson, Gunilla Niwong, Sigge Niwong och Ann-Marie Svensson

Mötet inleddes med en tyst minut för Mats Matsson.

Håkan gjorde en genomgång av det gångna verksamhetsåret. På senaste styrelsemötet beslutades att ett brev ska skickas till DJASE angående vår ekonomiska situation och det omöjliga i att Svenska Togoföreningen ska betala lärarlönerna. Detta brev är skrivet nu och kommer att skickas snarast.

Ann-Marie lämnade en årsredovisning för perioden 2003-10-01 till 2004-09-30. Denna godkändes av årsmötet.

Revisionsberättelsen redovisades.

Årsmötet fattade, i enlighet med revisions rekommendation, beslut om ansvarsfrihet för styrelsen.

Ny styrelse valdes av årsmötet och ser ut som följer:

Ordförande: Håkan Franklin

Vice Ordförande: Rainer Hielle

Kassör: Ann-Marie Svensson

Ledamöter: Åsa Badel, David Lifmark, Hanna Östman, en representant från Molkoms folkhögskola samt en representant från Mora folkhögskola

Suppleanter: Ingela Fransson, Eva Nilson och Catarina Svensson.

Förslag från Eva: att vi ska göra en hemsida för föreningen samt att det är bra om det skickas ut fler inbetalningskort vid utskick av Agblé.

Beslut: vi ska göra en hemsida och Eva är kontaktperson från styrelsen gällande detta.

Mötet avslutades.

Insamling på Mora Folkhögskola

Förutsättning för en god medvetenhet om omvärldens utveckling och förändring är ett gediget folkbildningsarbete. Staffan Eklöv, återkommen till Skeriol efter arbete med ett handikappcentrum i Tanzania, driver en aktiv internationell kommitté på skolan. Gruppen består av cirka 10 medlemmar. Deras arbete består i information, kampanjverksamhet och insamling för tre projekt: Dagoretti slumskola i Nairobi, handikappskolan i Tanzaniz och Togo-projektet.

Man passar på att vid varje tillfälle som ges att sälja lotter, genomför dagsverke, inbjuder morabor till loppmarknad varje 30 april, säljer kaffebröd dagligen på skolan (man får gratis kaffebröd som är en dag för gammalt från ett konditori i Mora), besöker regelbundet ett av projekten i Afrika, håller föreläsningar i bygden och på skolor m.m. I år var gruppen i Kenya (16 personer under 16 dagar).

Vi kan glädja oss åt gruppens aktiva arbete. Man samlat in 72 000 kronor varav några tusen kronor var avsedda för Dagoretti. Driften av byfolkshögskolan CRASE i Togo synes omöjlig utan det insamlingsarbete som bedrivs av Internationella kommitén på Moras folkhögskola. Ann Britt och Staffan Eklöv är de drivande krafterna.

Brev från rektorn

Med detta e-mejl vill jag återigen tacka alla medlemmar i Svenska Togoför. för all hjälp som ni aldrig slutar att ge för att centret ska leva. Som svar på ert tidigare meddelande angående några lärares lön; det stämmer att två av lärarna bara får 50% av deras grundlön. Detta beslut togs för att den tidigare rektorn skulle anstränga sig att få 10 elever till dessa ateljéer och senare 5 elever enligt brevet som skickades den 16 juni 2002 från Mats och som finns i Agblé nr 68, sommaren/hösten 2002, sidan 26.

Sedan jag fick min tjänst den 2 december 2003, har jag alltid angett det exakta antalet elever i varje ateljé i mina olika rapporter. Jag anser att gällande frisörateljén borde styrelsen lätt kunna tänka om gällande ert ställningstagande. Angående smedjan så är det ett yrke som de unga tycker är svårt eftersom det kräver mycket styrka och energi. Det är därför det kommer färre elever nu mot när ateljén startades. En bra investering i denna ateljé skulle göra den mer lönsam. Följaktligen föreslår jag att styrelsen betänker sitt beslut en gång till. Vidare skulle jag vilja förnya min förfrågan om att köpa madrasser, symaskiner, verktyg till smedjan, snickeriet och frisörateljén samt renovering av byggnaderna. Jag passar på att skicka mina hälsningar från alla. Med vänliga hälsningar TSOGBE Komlan.

Händelserna och valen efter president Eyademas död.

I början av februari 2005 dog president Gnassingbe Eyadema plötsligt och överraskande i en hjärtattack. Han hade då suttit vid makten i nästan 38 år. Han blev 69 år gammal. Han var vid sin död den afrikanske statschef som suttit längst vid makten. Han innehade den titeln sedan 1999 då kung Hassan II av Marocko dog.

Kuma-Dunyo och inrikespolitiken.

Dunyo bildades i slutet av 50-talet som ett resultat av skarpa politiska motsättningar i byn Bala. Motsättningarna gällde vem som skulle väljas att leda landet efter frigörelsen från Frankrike. Det stod mellan Grunitzky som var mer franskvänlig och utsedd till premiärminister utav fransmännen att leda landet över de FN-kontrollerade valen, och den radikalar Sylvanos Olympio. Motsättningarna i Bala ledde till att ett antal familjer som stödde Grunitzky kände sig tvungna att flytta och slog sig ner utanför byn Adamé och bildade Dunyo.

Man kunde se spår av detta skeende då vi besökte Bala på 80- och 90-talen. Då stod fortfarande några kvarter öde efter dem som flyttat till Dunyo. När man besöker Bala idag är dessa spår inte synliga längre. Åtminstone inte för en tillfällig besökare. Nej, det intryck man får av Bala domineras av den höga friska luften på högplatån, bygatan som samtidigt utgör gränsen till Ghana, den jättelika kyrkan som byggts upp med bistånd från en organisation i Schweiz i slutet av 90-talet, den förfallna skolan och inte minst känslan av samhörighet mellan Balaborna och Dunyoborna.

Nåväl, Olympio blev den som vann valen och utsågs till Togos förste president 1961.

Motsättningarna inom landet, särskilt mellan folken i norr och folken i söder, slutade med att Olympio mördades vid det som sägs vara Afrikas första militärkupp och Grunitzky kallades hem från Benin (Dahomey vid den tiden) där han levtt ett antal år i exil. Många hävdar att det var den unge officeren Etienne Eyadema som mördade Olympio.

Ny kupp

1967 gjorde militären en ny kupp och installerade Eyadema som president. Han bytte 1974 bort sitt kristna namn Etienne till det afrikanska namnet Gnassingbe. Det var i samband med att man förställdade fosfattillgångarna och markerade en mera nationalistisk linje.

Eyadema har sedan överlevt demokratiseringsprocessen i början av 90-talet och succesivt ändrat i grundlagen så att han har kunnat väljas om gång efter gång. Senast

vann han valen 2003 och hade ett mandat till 2008. Valresultaten har manipulerats och förfuskats så till den grad att EU har dragit in allt bistånd till landet. Togo har under denna period haft en usel ekonomisk utveckling och befolkningen har fått kämpa hårt mot fattigdom.

Den ledande oppositionspolitikern under de sista 20 åren har varit Sylvano Olympios son Gilchrist Olympio. Han är en karismatisk politiker med starkt stöd bland folken i södra Togo. I samband med valen som skulle hållas 1993 var han på besök i Togo från sin exil och bedrev kampanj för sitt parti. Då blev han utsatt för ett attentatsförsök och fördes skottskadad i ilfart till Benin. Det sas allmänt att det var Eyademas son som utförde attentatet. Så tar sönerna över den blodiga familjevendettan mellan Familjen Gnassingbe Eyadema och familjen Olympio.

Sedan det attentatet lever Gilchrist Olympio i exil. Eyadema införde i samband med det en lag som förbjuder exilpolitiker att ställa upp i presidentval.

Eyadema dör

Så går Eyadema och dör den 4 februari 2005. Genast får militären kalla fötter och i någon slags panik stänger man gränsen och installerar Eyademas son Faure Gnassingbe som president. Han tänker sig sitta kvar på sin fars mandat till 2008. Enligt grundlagen skall Togos talman träda in som interimspresident vid en händelse som denna och inom 60 dagar arrangera nytt presidentval. Talmannen var vid denna tid på utlandsresa och kunde inte komma in i landet eftersom militären stängt gränsen.

Nu kom starka protester från EU och den afrikanska unionen. De afrikanska länderna hade ju kommit överens om att visa omvärlden att de kunde hantera de demokratiska processerna på ett acceptabelt sätt. Inga mer Mobutu, Idi Amin, Bokassa eller för den skull rasistiska regimer. De afrikanska staterna skall kunna visa upp demokratiskt valda regimer vars intresse inte skall vara att berika sig själva utan att utveckla landet och förbättra sina medborgares livssituation.

Faure Gnassingbe tog då ett steg tillbaka och lovade att han skulle ordna nytt presidentval inom 60 dagar. EU och den afrikanska unionen nöjde sig inte med det och Faure fick träda tillbaka helt och talmannen fick till slut träda in som interimspresident.

Valet

Valdag bestämdes till den 24/4 och valrörelsen drog igång. Oppositionen ville senare-

lägga valen eftersom alla röstkort inte skulle kunna utfärdas och en rättvis valkampanj inte hinna organiseras.

Regeringens presidentkandidat blev Faure Gnassingbe som tilläts ställa upp trots att han försökt att roffa åt sig makten i strid med grundlagen. Sådant kallas annars för högförräderi. Hans motkandidat blev den 74-årige Bob Akitani som representerar Gilchrist Olympios parti nu när denne förbjuds ställa upp på grund av att han lever i exil.

Valresultatet blev 60% för Faure Gnassingbe och 34% för Olympio. Stora protestdemonstrationer bröt ut i Lomé och 100-tals demonstranter dödades av den hårdföra militären. Vi kunde se i svensk TV hur militärfordon körde in i folkmassor, vräkte ned barrikader och sköt på obehäpnade demonstranter. I samband med detta uppstod en flyktingström från Lomé in till Ghana och Benin.

BBC:s reporter Elizabeth Blunt skriver i BBC NEWS följande: Valet kunde aldrig bli rättvist med en så kort förberedelsestid. Utdelandet av röstkort var kaotiskt. I norr fick över 90% av de röstberättigade sina röstkort medan i söder bara 44% hann få sina. I söder har oppositionen ett kompakt stöd.

I söder var valtemperaturen mycket hög. Köerna ringlade utanför vallokaler och de flesta verkade närmast passionerat intresserade av valet. Trots det registrerades bara ett valdeltagande på 40%. De som inte fick sina röstkort fick alltså inte sina röster registrerade.

Oppositionen kände att även om röstningen på ytan såg lugn och riktig ut, var de från början övertygade om att de skulle bli lurade. I slutet av valdagen såg man i Lome lastbilar med soldater som beväpnade gick in i vallokalerna och lade beslag på lådorna med valsedlar. Ett av dessa intermezzon filmades av ett franskt TV-team och sändes ut över världen.

I centrala Togo var flera observatörer överraskade över att Faure fick flest röster. De hade intrycket att området var oppositionsdominerat.

Trots detta förklarades Faure som segrare med en mycket betryggande marginal. Enligt Elizabeth Blunt skapar detta knappast stabilitet i Togo utan snarare ytterligare spänningar och motsättningar.

Återstår att se hur detta påverkar vardagslivet i byarna i Kuma och livet och framtidstron för ungdomarna på CRASE.

Karlstad den 15 maj 2005

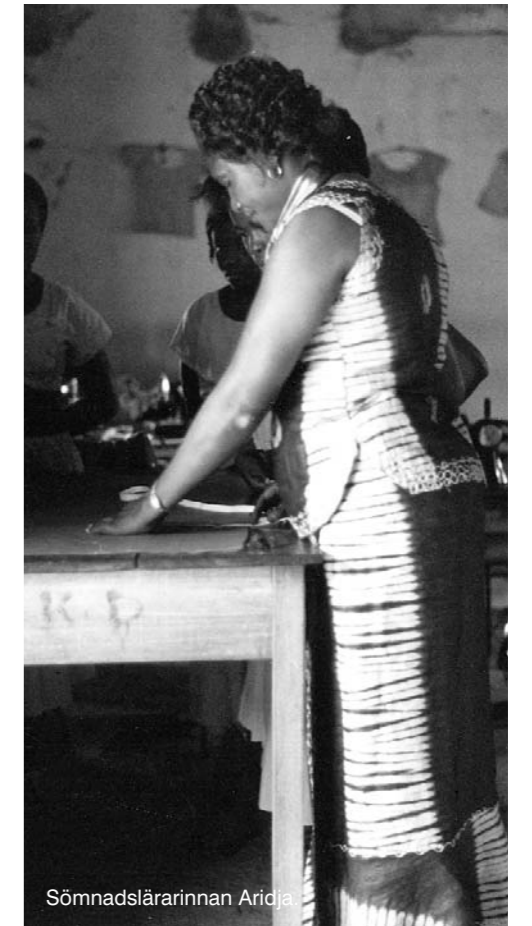
Håkan Franklin

Frisörlärarinnan Magi med elever.

Sömnadselever på väg hem från kyrkan.

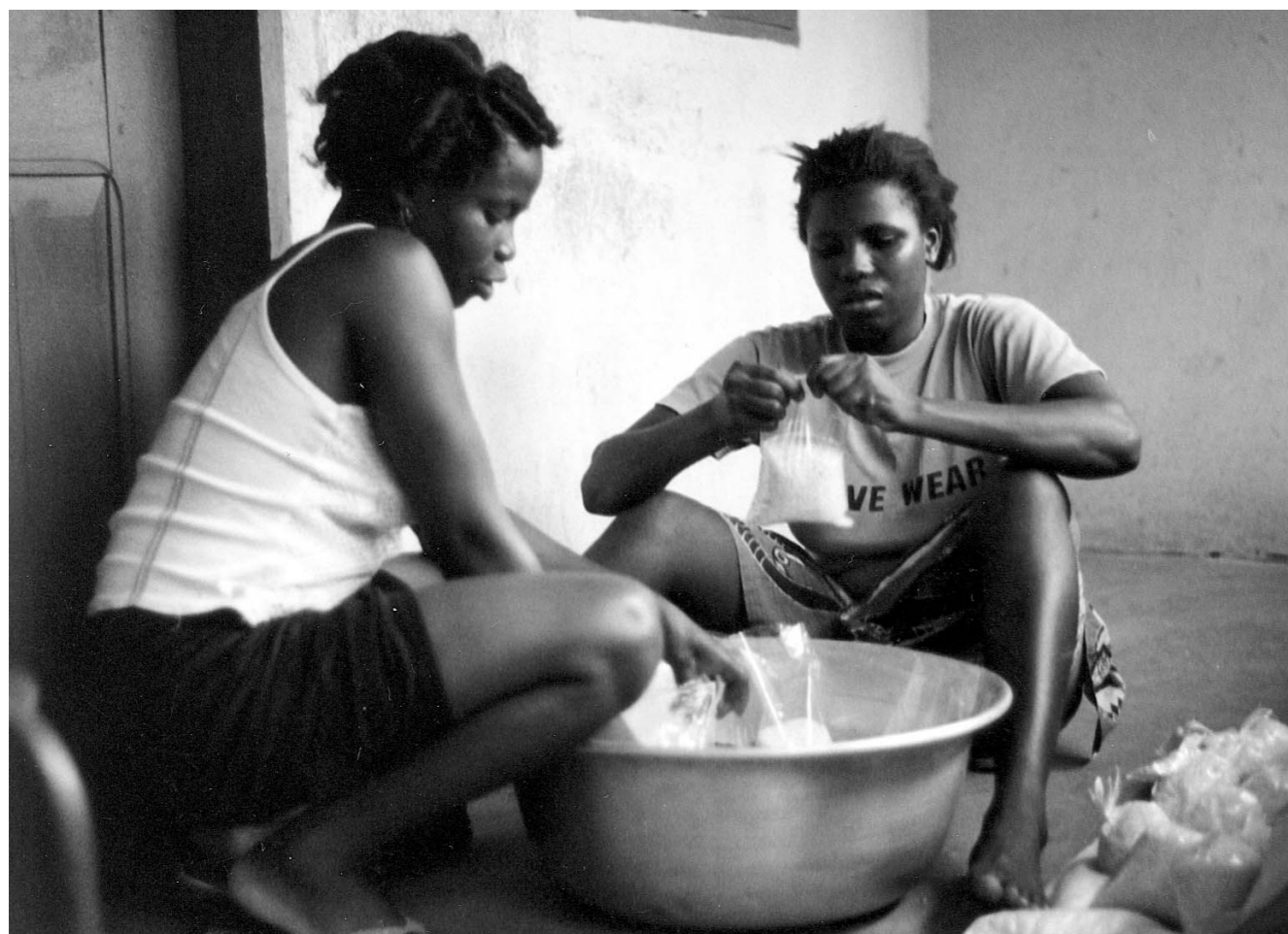
Sömnadslärarinnan Arida.

Sömnadseleven Claire i lampans sken.

Kossi, Shelom och Adoni, elever på CRASE.

Celine och Marie fyller på ris i småpåsar för försäljning i skolans kooperativ.

Svenska Togoföreningen

Ny logotype till Svenska Togoföreningen, så här ser den ut.

Under uppbyggnad
www.svenskatogoforeningen.se

Svenska Togoföreningen Ekonomisk rapport mars-05

Insamling två år tidigare

1/10 2002–30/9 2003	16 700 kr
1/10 2003–30/9 2004	9 700 kr

De första sex månaderna i detta räkenskapsår

Total insamling 1/10–1/3	35 000 kr
varav Mora folkhögskola	14 300 kr
varav till minne av Mats	10 000 kr
varav Rädda barnen	2 500 kr

Utgifter 1/10–1/3

20 500 kr

Togoföreningens tillgångar

1 mars 2005 60 000 kr

Kommande utgifter per år

löner mm till CRASE	40 000 kr
porto mm för utskick	?

Svenska Togoföreningen, Gåvoredovisning för tiden 041001–050504

2004		kronor
01-okt	Catarina Svensson, Ärla	500
14-okt	Internationella nämnden, Mora folkhögskola	14 307
16-nov	Urban Ek, Uddevalla	200
23-nov	Tom Johansson, Borlänge	500
24-nov	KG Mattsson, Molkom	100
	Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	100
25-nov	Gunilla och Sigge Niwong, Borlänge	500
26-nov	Birgitta Fredriksson, Sollentuna	500
29-nov	Lennart Winberg	100
	Solveig Nilsson Lindberg, Molkom	500
	Ulf och Gunnel Källstedt, Malmköping	100
30-nov	Tamara Ferewczi, Lilla Edet	100
	Gullan och K-A Kamperin, Molkom	200
	Yvonne Winroth, Ängelsberg	200
	Katarina Aronsson, Hällefors	100
01-dec	Björn Eriksson, Borlänge	150
03-dec	Inger Nilsson, Ed	100
06-dec	Margareta Matsson, Molkom	200
08-dec	Ingemar Mossberg, Mora	200
09-dec	Anna Aronsson, Färnäs	300
16-dec	Gunilla Larsson, Skara	300
22-dec	Gustaf Andersson, Borlänge	100
	Rädda Barnen, Ed	2 500
28-dec	Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	100
	Sala Socialdemokratiska kvinnoförbund	200
29-dec	Bo Karlstens, Grycksbo	200
	Angelica Olofsson, Ammarnäs	200
30-dec	Marianne Franklin, Bromma	100

2005

03-jan	Kristin Ivarsson, Göteborg	250
04-jan	Elving Falck, Molkom	100
12-jan	Birgitta Svensson, Tråvad	100
20-jan	Lena Olsson, Vänersborg	500
24-jan	Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	100
04-feb	Tamara Ferenci, Lilla Edet	100
25-feb	Margareta Matsson, Molkom	200
28-feb	Tamara Ferenci, Lilla Edet	100
01-mar	Kjell Lärkas, Rättvik	100
02-mar	Indira Sundvisson, Brunflo	100
	Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	100
09-mar	Bo Karlstens, Grycksbo	200
23-mar	Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	100
01-apr	Tamara Ferenci, Lilla Edet	100
	Marie Berglund, Borlänge	200
	Eva Nilsson, Göteborg	300
18-apr	Margareta Matsson, Molkom	200
21-apr	Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	100
04-maj	Karl Franklin, Uppsala	50
	Anna Olsfelt, Göteborg	300

Summa 25 957

Till minne av Mats Matsson

2004		Kronor
14-okt	Maja Gussarfs	500
	Anna och Gunnar Schotte, Karlstad	250
15-okt	Kusinerna Carl-Gustaf, Ulla, Margareta	200
18-okt	Sonja Lönnros, Molkom	100
	Vännerna i Nyeds missionsförsamling	100
	Margit Nyström, Karlstad	100
	Ann-Marie med familj i Gustafs	1 000
	KG och Anna-Lisa, Gullan och Kjell-Arne, Gunilla, Molkom	1 000
	Håkan Franklin, Karlstad	500
	Catarina Svensson, Ärla	300
	Bengt Säwing, Molkom	200
	Åsa Badel, Kista	300
	Oskar Wallmark, Hisingsbacka	200
	Per-Inge Olsson och Carina Strömner, Molkom	100
	Birgitta och Bengt Berggren, Falun	200
	Agneta Widegren, Hässelby	500
	Göran Birath, Eskilstuna	200
20-okt	Åsa och Thomas Wallmark, Molkom	150
	Liv regional utveckling, Landstingshuset, Molkoms folkhögskola	1 000
21-okt	Maj-Lis och Elwing Falck, Molkom	200
	Personal på Molkoms folkhögskola	850
	Ellinor Birath, Vintrosa	400
27-okt	Lars Eriksson, Stockholm	200
	Bengt Johansson, Borlänge	200
28-okt	Monica Grönqvist, Karlstad	200
20-okt	Förmedlad gåva Fonus	200
05-nov	Förmedlad gåva Fonus	100
23-nov	Karibuföreningen, Stensunds folkhögskola, Trosa	200
25-nov	Hans Hovenberg, Ransäter	200
30-nov	Susanne Lindberg, Kalmar	300
01-dec	Lars-Åke Matsson, Kista	1 000
20-dec	Svante Falck, Kolmården	150
28-dec	Tamara Ferenci, Lilla Edet	100

Summa 11 200

Totala inkomster för perioden 041001–050504 37 157

Utgifter

Postgiroavgifter	820
Bidrag till löner CRASE för första halvåret 2005	19 998

Totala utgifter för perioden 041001- 050504 20 818

Stöd byfolkhögskolan C.R.A.S.E. i Togo

genom att sätta in ditt bidrag på
postgironummer: 673844-7
Märk talongen "Svenska
Togoföreningen"

